

Brasov: Nostalgi, ræveskind og transsylvansk jazz

Udsigt over Brasovs gamle bydel fra Tampabjerget 300 meter over byen. Til venstre i billedet ses bagsiden af det store B i skiltet med byens navn.

Brasov ligger ved foden af Karpaterne. Byen har en charmerende gammel bydel, som er delvist bevaret

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Familien er på 19 dages rejse i Rumænien. Efter seks dage i Bukarest, lægger vi nu den lidt hektiske hovedstad bag os, og rejser de 171 km til Brasov for at opleve bjergene, samt et lidt mere stilfærdigt byliv i den charmerende mid-delalderby ved Karpaternes fod.

Denne families foretrukne rejseform er med tog. Også selv om en rejse nogle gange kan gøres hurtigere med bus. Togvognen er desværre i det her tilfælde af den åbne type, hvor alle sidder og kigger i den samme retning. Vi har før rejst her i landet, hvor man sad i kupeer, eller i små sektioner over for hinanden og fik en snak med de medrejsende.

Det er ikke så oplagt, når man ser ind i nakken af hinanden. Toget er tilsyneladende helt udsolgt.

På et tidspunkt føler jeg trang til at slå en streg. Har godt nok bemærket, at toilettet aldrig er optaget. Det er der en forklaring på. Folk har formentlig overstået den slags, før de steg på, for da jeg åbner døren, er kummen fuld af næsten selvlysende gult tis, og brættet er fedtet og ligger og rasler løst på porcelænet. Jeg tager behændigt skosnuden og vipper det ned på gulvet hvor det lander med en skramlen, klarer mit ærinde og skynder mig ud.

Bortset fra det lille intermezzo, er det en healende fornemmelse at bevæge sig væk fra storbyen og se nogle grønne

skove og smukke bjerge passere forbi uden for vinduet.

Vel ankommet følger vi skiltene i retning mod de ventende taxaer. Tre-fire hvide Dacia'er holder klar, og chaufførerne er vældig imødekommende. Problemet er, at de alle forlanger 50 lei (75 kr.) for en tur. Det er »fixed price«, som de siger.

Det bliver over mit lig, tænker jeg, og vi begynder at gå i retning af byen. En ældre chauffør, der holder en snes meter væk, råber os an. »Jeg kører efter taxameter« siger han, hvorfor spurgte I ikke?

Vi stiger ind og er fremme ti minutter senere til 13 lei, - altså en fjerdedel af prisen. Det kan undre, at de kan finde idioter til at betale den høje pris i en tid, hvor der næsten ingen turister er.

Vores airbnb-vært for de næste ni dage, Mady, springer hurtigt ud og åbner den store jernport. Hele overetagen er til vores disposition, og køkkenet i stueetagen har vi fælles med hende. Der er gjort plads i køleskabet.

Skygge en stor del af dagen

Der er plysbamser på trappetrinene, en mandolin og en cirka én meter lang udstoppet krokodille i reolen samt andre personlige ting på hylderne.

Det generer ikke os, - tværtimod. Andre ville måske vælge en mere strømlinet lejlighed med rå murstensvægge og Ikea-inventar midt på strøget i den gamle bydel til den samme pris. Her er heller ikke aircondition, men det

er ikke nødvendigt, for luften er sval og behagelig.

Det stejle-Tampa bjerg i baghaven giver skygge en stor del af dagen. Jeg har specifikt valgt Madi, da andre gæster har fremhævet hendes store hjælpsomhed, to katte og en hund samt et roligt nabolag. Det første holder stik, men hundene (og alle ejer vist et eksemplar) holder fest hver aften og nat. Mady har bemærket det, men mener, at de er i løbetid og har nok et mere hundevenligt syn på den sag end os.

Der er stribevis af blomster i pletter og krukker ude såvel som inde. Madi er formentlig knapt 70 år og pensioneret ingeniør. Hun modtager 3000 kr. månedligt i pension, hvilket hun er stærkt utilfreds med. På grund af corona er vi kun hold nummer to hun har på besøg i indeværende år.

Forsynet til overflod

Før vi får set os om, er vi på vej til Lidl og på grøntmarked i hendes lille Renault, der lider af indtil flere skavanker. En af disse er, at bagsmækken er i baglås, så varerne kommer ind i bagagerummet via bagsædet. Sideruden kan ikke rulles ned, og da airconditionen ikke fungerer, kan det godt føles lidt indelukket på førersædet. Grøntmarkedet er velforsynet og betjent af romæer. Vi ville aldrig selv have fundet frem til det. Frugt og grønt er grotesk billigt. For cirka 25-kroner er vi forsynet til overflod de næste 3-4 dage. Min søn og

jeg var netop her i Brasov for knapt fem år siden, da han var ni år gammel, så derfor er vi nede og dyrke nostalgien foran den lille lejlighed med balkon, som vi boede i dengang.

Ellers bevæger vi os ud af en ukendt gade for at se, om der dukker noget overraskende op. Det gør der først, da vi skal finde hjem igen, nemlig en stor rumænsk familierestaurant, - delvist udendørs. Det specielle er, at der er taffelmusik. På en lille scene toner to musikere frem, begge klædt i hvidt og badet i et svagt blå/lilla scenelys. Manden betjener et hammondorgel, og kvinden synger evergreens på engelsk. Selvom det er vidt forskellige numre, de spiller, kommer de alle til at lyde ens, når de kommer ud gennem sanganlægget. Kvinden står helt stille og har slet ingen mimik. Det er imponerende, at det kan lade sig gøre. Måske er de spøgelser og slet ikke virkelige.

Maden er ikke dårlig, men anonym. Rumænsk mad generelt er ikke specielt krydret, så herfra beslutter vi os for fremover at være mindre patriotiske og i stedet shoppe mellem andre landes køkkener i et vist omfang. Undskyld Rumænien!

Fed bondemælk

Morgenmad i køkkenet med porcherede æg, som Mady insisterer på at lave. Hun har også noget bondemælk med mindst 10 procent fløde og et par oste, som hun får leveret fra en person på landet. Oste-

Madi, vores airbnb-værtinde, kører os ud til et helt turistfrit, rekreativt område, hvor rumænske familier er i gang med at grille og hygge sig.

Nicolas Simion giver et nummer på sopransaxofon, og et kollegialt råd til 13-årige Marius: »Når du fortsætter med at øve og står der på scenen: »The girls will go crazy with you!«

Hejsen med iøjenfaldende Coca Cola-reklame ved mondæne Poiana Brasov, bringer os op i godt 2000 m.o.h. Om vinteren er stedet Rumæniens populæreste skiområde.

Der er et ræveskind i posen. Såvel sælger som køber lader til at være særdeles godt tilfredse med handelen. Det var samme person vi handlede med for fem år siden.

ne er lovligt landlige til vores smagsløg, men det er tanken, der tæller.

Herefter kører hun os ud i et stykke natur, hvor ingen turist før har sat sin fod. Det er en slugt omkring en rislende bæk og med en masse grillsteder, hvor lokale er i gang med at tænde grill, så røgfanerne meget malerisk stiger op mellem træerne. Børn bliver vasket i frisk bjergvand og friseret, man sludrer og hygger sig. Det er en rumænsk tradition at bruge naturen på den måde.

Et godt stykke oppe ad en sti springer en kilde, og vi fylder de medbragte plasticdunke med kildevand. Mady siger, at hvis man tilbringer et par timer her i en hel uge, er man helt afstresset. Det lyder plausibelt. Efter en kort siesta er vi klar til at tage bussen til Poiana Brasov, som er et fancy skiområde med skilifter og fornemme hoteller 12 km. syd for byen.

Herlig udsigt - uden faciliteter

Vi står på en lift, der fører os op i en højde af 1800 meter. Herlig udsigt, men ellers ikke andre faciliteter. Herfra kan man bestige en lille tinde med en for midabel udsigt 360 grader 3-400 meter væk. Stien er ualmindelig stenet, for at ende i en decideret klatretur. Det overlader jeg til de to andre. Jeg beslutter mig hermed for, at det ikke er nogen skam at stå af lige før målet, når man ikke længere er nogen årsunge. Det bliver ikke sidste gang det sker.

Tilbage med liften finder vi frem til de boder, hvor man sælger souvenirs af forskellig art og tilmed til den samme mand, der solgte sønnen et ræveskind for knapt fem år siden. Vi køber endnu

et af slagsen med det smukkeste farvespil i pelsen. Dagens udflugt slutter med en let lokal anretning på et særdeles folkeligt cafeteria, hvor folkemusikken drøner løs ud af en lille højttaler. Det er vist det tætteste, man kommer på en perfekt afslutning på dagen.

En udflugt man ikke kommer uden om, er at tage med liften op på Tampa bjerget, der kan ses fra hele Brasov, og hvis top når knapt 400 meter op over byen. Bjergets højde er 960 m.o.h.. Øverst på toppen står skrevet Brasov med store hvide bogstaver. Det er her til, liften fører os op. Selve gondolerne er rødmaledede med store Coca Cola reklamer på. Håber, de har betalt rigeligt for det.

Bestyreren fortæller, at den er Rumæniens ældste med sine 51 år. På toppen er der en lille gåtur hen til bagsiden af Brasov-skiltet.

Det overraskende er, hvor store de typer skal være, for at de ser ud af noget nede fra byen. Intet under at dette er et populært udflugtssted. Vi slutter af med lidt at drikke på den lille interimistiske bar ved siden af liften.

Folkemusik og jazz

Den næste historie kræver en intro: For knapt fem år siden, da sønnen og jeg besøgte Rumænien første gang, gik jeg ind i en stor boghandel i Cluj Napoca og fandt en cd med titlen »Transylvanian Jazz« med Nicolas Simion. Jeg fandt endnu et par stykker af Simion, som jeg sled tynde i bilens cd-afspiller den følgende periode. Et par år senere var vi i Timisoara i det sydvestlige Rumænien. Vi var landet ved to-tiden samme nat og

havde nu fundet frem til Philharmonien ved 19-tiden om aftenen. Til min store overraskelse stod der med store typer et skilt på facaden: Classic meets Jazz. Hovedpersonen var Nicolas Simion på saxofon og klarinet. Lidt efter dukkede han op i ulasteligt sort jakkesæt og gav sig til at arrangere nogle cd'er, man kunne købe. Jeg præsenterede os og fortalte, at jeg var fascineret af den måde hvormed han blandede rumænsk folkemusik med jazz. Tog et billede af ham og min søn. I pausen kom han ud på trappen foran bygningen og jokede og hyggesnakkede og inviterede os på øl sammen med musikerne efter koncerten. Desværre var min søn helt flad, og vi måtte gå hjem til lejligheden, før koncerten var færdig. På den tur for vi faktisk vild og havde nær aldrig fundet hjem til lejligheden i mørket, trætte som vi var.

Med hjem til en veninde

Juni 2021: Jeg sender en mail til Nicolas på hans adresse i Köln og spørger, om han har kendskab til noget god musik i de tre uger, vi er i Rumænien. Han svarer, at han er på ferie i Brasov samtidig med os og foreslår, at vi får en drink sammen på et tidspunkt. Min kone synes det er lidt specielt, at en kendt musiker gider bruge tid på os, men Nicolas er faktisk også en specielt venlig mand. Fredag ved 16-tiden ringer jeg på det nummer, han har opgivet og fortæller, hvor vi befinder os. Han spørger, om vi vil med hjem til en veninde, og få en forfriskning. Tre-fire minutter senere kommer han springende, og vi sætter kursen et godt stykke vej gennem den

gamle bydel, medens snakken går, helt som om vi har kendt hinanden i lang tid. Bag en stor rød port bliver vi modtaget af veninden, som er en nydelig dame på omkring de 60. Nicolas er selv årgang 1959. Der er dækket op i den fine stue med isanretning og hjemmelavet saft. Vores værtinde er barnefødt i dette hus, og indretningen er i det store hele som dengang. Det er stort, tungt og gennemført klassisk.

Et par hyggelige timer

Vi har et par hyggelige timer sammen, også selv om Nicolas telefon ringer et par gange undervejs. Jeg spørger ham, hvordan han kom på at blande rumænsk folkemusik og børnesange med jazz. Svaret er, at da han var yngre, indså han, at Europa flød over med talentfulde jazzmusikere, så han måtte finde en platform, så han kunne skille sig ud. Han flygtede faktisk fra regimet i oktober 1988, godt et år før revolutionen og Ceausescus fald og har boet i Tyskland lige siden.

Han mener ikke at rendyrket folkemusik længere findes i Rumænien. Der vil altid være et element af pop i det, postuleringer han, - også bryllupsmusik langt ude på landet. Han kigger over på vores 13-årige søn, der er bassist og trommeslager og siger med et stort smil og glimt i øjet: »Og vent du bare Marius, - når du husker at øve dig og bliver rigtig god og står der på scenen, - the girls will go crazy with you!«

Med dette opbyggelige kollegiale råd i bagagen, slutter denne anden beretning fra Rumænien.